

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Mrak v avstrijsko-ogerskih delegacijah.

Kdor je mislil iz obravnave avstrijsko-ogerskih poslancev na Dunaji kaj zdatnega poizvedeti o nevarnosti, uzrokih in mogočih nasledkih vstaje v Bosni in Hercegovini, ta se je gotovo prevaril v svojih nadejih. Govorili so ministri in poslanci veliko, a malo povedali. Najvažnejše je še sledeče:

Prvič so vsi ministri zahtevali, pa tudi vsi poslanci jednoglasno dovolili 8 milijonov goldinarjev za vojaške potrebe, da se vstaja hitreje ko mogoče zatre. To je pomenljivo, kajti med nemško-liberalnimi poslanci so takšni, ki bi Bosno in Hercegovino rajši denes, kakor jutri, turškemu sultanu vrnoli. Da so toraj glasovali za vojaške stroške brez ugovora, to kaže, da je reč imenitna, vstaja pomenljiva in mogoče tudi jako nevarna.

Drugič vidimo vkljub precej trdnemu mraku nekoliko uzrokov navedenih, zakaj so Bosnjaki in Hercegovci nezadovoljni. Enemu izmed njih pritrjevali so vsi poslanci. In ta uzrok je: nerešene gruntne razmere. Mohamedanski begi in turške mošeje posedajo največ in najlepših gruntov; kristijani pa jim rabotajo, desetino plačujejo, ter so uboga „raja“, kakor poprej pod turškim jarmom. Nastopile so še nove dače: užitnine, koleki in vojaška postava. Vse to vkup je kristijane storilo nezadovoljne. Vsled tega smo prišli v zadrege in v sovraštvo pri vsem prebivalstvu; mohamedanov nismo pridobili, kristijane pa razdražili. Poljski, slovenski in hrvatski poslanci rekli so, in navajali kot drugi uzrok: preziranje Slovanov in podporo, katera se daje magjarske, nemške in italijanske politiki v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji. Magjarski minister Szlavý je temu sicer ugovarjal, pa prepričal je težko koga!

Tretjič še nam iz mraka nasproti brlijo mogoči nasledki ove vstaje, če se tudi srečno zatre. Slovanski poslanci so menili, naj se Bosna in Hercegovina na krščanski in slovanski podlagi lepo uredi in s cesarstvom avstrijskim združi in spoji. Nemški poslanci pa so svetovali, naj osta-

nete deželi za se, naj ne dobijo nji Turki več nazaj, pa tudi Srbi ne smejo vzeti Bosne in Črnogorci Hercegovine ne. Velikoveč ima se iz obeh dežel osnovati kakšna knježevina, na katero bi Avstrija (menda samo nemško-magjarski liberalci) uplivala in jo strahovala, kakor Rusi Bolgarijo. Tako je svetoval nemški liberalce, prav za prav češki odpadnik in renegat Rus. Vkljub debelemu mraku je nemško-liberalna mržnja do Slovanov tukaj dovoljno razvidna. Še večjo mržnjo, spojeno z močnim strahom pred Slovani kazali so pa magjarski poslanci. Ti namigavajo, „naj Avstrija ne zatre samo vstaje, ampak naj zasede tudi Črnogoro, Srbijo, Novi-Bazar in sploh vse do Soluna! Drugače nas prehití strašni severni stric Rus in Magjari se potopimo v slovanskem morji. Naše magjarske nadvlade nad Slovani je konec!“ Tako tarnjajo Magjari.

Kaj rečemo Slovenci? Najprvlje želimo, da se mogoče malo krvi prelije in stroškov naredi, ter vstaši pomirijo; Bosna in Hercegovina ima Avstrije moč in slavo pomnožiti, ukrepiti. Deželi smo krvavo pridobili, nji toraj tudi po nasvetu nemških liberalcev nikomur ne smemo pokloniti. Liberalni Nemci le zato Jugoslovane od Avstrije pahajo, ker bi potem še menje mogli nas Slovence ponemčiti. Magjarske politike, katera grabi tujan doli do Soluna, se pa Slovenci nikakor ne bojimo. Še povoljna nam je, kajti potem bo nas Slovanov v Avstriji še večje število. Pod avstrijskim žezlom združeni Čehi, Poljaki, Rusini, Slovaki, Slovenci, Hrvati, Srbi, Črnogorci, Bolgari storimo zadosti široko in globoko morje — za magjarske in druge Slovanožreče!

Ali pride po sedanjem mraku mirna svitla noč, ali gosta tema, razsvitljena po strašnem ognji svetovne vojske, kdo vé? Toda Slovani se nadejamo vsakako boljših dni!

Nasvetovane premembe pri šolski postavi.

Sedaj je vlada sama gosposke zbornici predložila črtež sprememb za šolsko postavo od l. 1869.

Vlada jemlje v tem črteži ozir na mnogovrstne pritožbe in želje pa tudi številne prošnje iz vseh dežel, najbolje pa od kmetijskega prebivalstva. Ali bodo poslanci in gospoda v gosposkej zbornici črtež sprejeli ali ne, to še ni gotovo, nemogoče pa tudi ni.

Premembe so sledeče:

1. Na versko-nravno izrejo ali odgojo dece ima se bolje gledati, kakor do sedaj. Otroke v cerkvi mora vsaj eden učiteljev nadzorovati. Nadučitelj, vodja šole more biti le, ki je zmožen tudi verski nauk učiti. Katoliškej deci sme se torej za nadučitelja postaviti le katoličan ne pa tudi kakšen Jud ali luterovec ali brezverec. Nedostojno obnašanje zunaj šole zamore učitelja v preiskavo in zadrege spraviti.

2. Učilo se bode le, kar je bistveno potrebno, to pa tem bolje. Deklice ne gre več siliti k telovadbi ali „turnanju“. Za 80 učencev postavi se eden učitelj; pri poludnevnem poduku se mu sme tudi do 100 učencev dati. Otroci 7. in 8. šolskega leta se tukaj ne všttevajo, če je ondi polajšanje šolskega obiskovanja bilo dovoljeno.

3. Šolo obiskavati morajo deca od dopoljnega 6. do završenega 14. leta. Izstopiti iz šole pa smejo le, če dokažejo, da so dovoljno podučeni: v verskem nauku, čitanji, pisanji in računanji.

Po završenem 6. šolskem letu (t. j. v 13. letu starosti) se more otrokom na deželi in otrokom ubožnejših staršev in trgov in mestih dovoliti polajšanje šolskega obiskovanja. Ovo polajšanje se dovoli tako, da otroci v 7. in 8. šolskem letu (13. in 14. letu starosti) šolo obiskujejo ali a) nekaj časa v letu ali b) samo pol dneva ali c) nekaj dni v tednu. Takšno polajšanje morejo si cele srenje pridobiti, ako župan in odborniki prošnjo vložijo. Tudi sme okrajni šolski nadzornik dovolj podučenim otrokom v začetku 8. šolskega leta z obiskovanjem šole prizanašati za ostali čas 14. leta starosti.

To so najvažnejše spremembe šolske postavi od l. 1869 namenjene!

Gospodarske stvari.

Sočivje, zelenjava, kolike dobrote je pri hiši.

Sočivje, zelenjavo, ali prikuho imenujemo vse one pridelke in prirastke v rastlinstvu, ktere si ali na vrtu in njivi pridelamo ali kot samorašče po travnikih, lokah, njivah in gozdih nabiramo in si z njimi kot postransko jedjo glavno jedilo okusnejše tečnejše in zdravejše delamo. Semkaj štejem razne vrste salate, zelja, krompirja, repe, korenja, fižola, graha, boba, kumar in vse take rastline, ki služijo poglavitno v začimbo in dišavo raznih jestvin kakor: žajbelj, petersilja in mnogo drugih tem podobnih.

Dobro sočivje je več ko polovica življenja. Zato so pa tudi v novejšem času začeli marljivo

in umno pridelovanje raznega sočivja tako gorko priporočati in tako močno povdarjati. Posebno za malega kmetovalca blizo večjih mest, kjer se da vse v dober denar spraviti, je umno sočivarstvo pravi zlati studenec blagostanja in premoštva. V mnogih krajih so se začeli združevati v društva v podporo umnemu pridelovanju raznega sočivja, podučujejo po potnih učiteljih in spisih po časopisih in knjigah ljudstvo, naj ne zanemarija pridelovanja sočivja in naj ne zamuja zajemati iz tega zlatega vira. Zato mislim, da ne bode odveč tudi čitatelja našega gospodarskega lista opozoriti na prevažno imenitnost pridelovanja raznega sočivja in v njih vzbuditi veselje do te koristne stroke gospodarstva.

Ne moremo tajiti, pa bi tudi nič ne pomagalo, da je ravno pri nas na Slovenskem posebno pri mnogih kmetijah po deželi sočivarstvo pravi pasterk, in to po krajih, v kterih lega, obnebjje in zemlja k pridelovanju sočivja tako rekoč kričé vabi, kar je posebno blizo večjih mest in blizo železne ceste silno hasnovito.

Naši Slovenci si pa še dostikrat toliko sočivja ne pridelajo, kar ga je za hišne domače potrebe neobhodno potrebno in še to, kar si ga za silo pridelajo je le predostikrat suhoparno brezsočno, grenko, malookusno. Godi se sočivarstvu tako, kakoršna reji in strežbi domače živine. Nalaga se vse le na rame tako že dosti preobložene gospodinje, ki ima tri ogle hiše že tako sama na sebi dosti podpirati. In zakaj se mož dostikrat kot hišna glava tako malo zmeni za sočivni domači vrt? Zato ker se v mladih letih, ko se srce vnema za koristne in dobre reči in glava bistri za umno kmetovanje, vsega tega učil ni. Pa kaj čuda, vsaj ga tudi nikdo na to opominjal ni.

Spominjam se tukaj kaj lepega prizora, ki ga nam neumrljivi Virgil v prekrasem svojem georgikonu o nekem starčku podaja, ki je bil umen in marljiv vrtnar in kterege bočem tukaj v Šubičevi prestavi svojim čitateljem podati. On pravi:

„Pomnim jaz, da pod ozidjem obalskega grada, kjer tminav potok rumenkljate njive namaka Starčka Koriškega sem poznal, ki je pustega polja Malo juter imel. Zemljišče ni bilo ne govedju Tudi ne volnati čredi v prid, ne tertju prigodno Mož je pa vendar kelj pod živico, bele okoli Lilije, tud sporiš redil in makovo cvetje, ter bogat Med kralje se štel. Ko domu je prihajal, pozno Na noč, težil je mizo z nekupljeno hrano. Prvi je vrtnice bral pomladi, jeseni pa sadje; Tudi, ko mraz pozimski budo kamenje je lomil, In oledje tek ustavljal blo še potokom, Tedaj je on že mile carovnice lišp si nabiral, Kregajoč poletja nemar in zapadnike pozne. Prvi obiloval tedaj je čelne zalege, Rojev mnogo redil, satovje tlačil in meda dosti dobil; Obilno je lip in smrečja mu rastlo. Koljkor očes je sadno drevo pomladi pldilo v cvetji, Toliko sadja je tud o jeseni do-

rastlo. On je tudi v vrste sadil odraščene breste, Gruščevo trdo drevo in trnjine slive noseče, Javore tud, da osenčje dajali bi družbi veseli.“ Tako slika in preslavlja miločutni Virgil starčka vrtnarja.

Kako imenitno in važno za gospodarstvo je pridelovanje sočivja, naj tukaj le bolj memo gredé omenim. Z lopato obdelána zemlja, dobro pognojena in na druge načine vzboljšana daje take pridelke, da se more cela rodovina na $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ hektari zemljišča prerediti. Spominjam se iz dijaških let na Dunaji takega vrtnarja, ki ni imel več ko $\frac{1}{4}$ orala zemljišča, na katerem je stala še hišica, v kateri je vrtnar z ženo, hčerjo in dekle vred stanoval in to zemljišče je vse prav dobro priredilo. Niso ničesar stradali. V nobeni drugi panogi kmetovalstva se ne da vsaka tudi najmanjša moč do zadnje pičice izporabiti kakor ravno pri sočivarstvu. Nobeno drugo delo ne poplača tako popolno trud človeškega uma in roke.

Konjerejsko društvo štajersko sklenilo je, Travniško planino pri Gornjem gradu vzeti v najem in jo prirediti žrebetom v planinski pašnik. Najem velja 6 let in potem zopet 6 let, ako se grajščini gornjegrajskeje dovoli 25% čistega dobička; g. Kavčič v Sevnici je prejel 15 gl. podpore, da napravi okol za žrebeta. Konje in voze prešteti je vlada zaukazala. Delo se ima završiti do 20. februarja t. l. Konjerejskemu društvu pristopili so gospodje: Fr. Cukala v Gomilskem, Jožef Jare v Gornjem gradu in Davorin Čulek v Središči.

Štajersko deteljno seme je na ceni precej zgubilo, ker ima v sebi več ali manje semena od nevarne in škodljive predenice. Zato kupujejo kmetovalci čisto deteljno seme od inod. Takšno seme ponuja šola v Rovtah na Kranjskem, pošta Logatec ali Loitsch a. d. Südbahn. Cena je 65 gold. za 100 kilo. Mnogo štajerskih posestnikov, med njimi tudi grof H. Attems, so si iz Rovt naročili semena, ker še ondi ne poznajo predenice.

Vinorejska šola v Mariboru ima dne 13. in 14. februarja javno skušnjo, vselej od 9—12 ure dopoludne.

V Kaniži na Ogerskem velja belo vino, čisto pretočeno 7—8 gl., rudeče pa 6—7 gl. hektoliter.

Sejmi na Koroškem: 20. februarja: v Kutarčah; 22. februarja: Gornji Drauberg; na Kranjskem: 12. februarja: v Motniku; 14. februarja: v Dobu, Dobrovi, št. Lambertu, Razdrtem; Žerovnici; 18. februarja: v Trziči; na Hrvatskem: 14. februarja: Samobor, Križevci in Sarvaš; 15. februarja: Zdenci; 17. februarja: Koprivnica; 21. februarja: Brod, Zemun.

Dopisi.

Iz ptujskega okraja. (Posojilnica.) Večkrat se je uže povpraševalo, ali uže bodemo skorej imeli tako težko pogrešano in silno zaželeno

posojilnico za ptujski okraj; ali še pravila vedno niso potrjena? Saj je uže vendar toliko časa preteklo, odkar so se predložila sl. namestniji grajškeje! Ali se v tej zadevi ne bi dalo nič storiti, da se brže dožene? Če se dobro spominjam, hodili so ptujski nemškutarčki celo osebo v Gradec prosit, naj slavna namestnija ne dovoli take posojilnice, katera bi jim iztrgala našega kmeta iz krempljev, katerega sedaj skubijo, kakor jastreb goloba. Kakor je videti, jihovi koraki niso bili brez vsega vspaha. Če več ne, dosegli so vsaj toliko, da se početek posojilničin vleče, kakor kurje črevo. I to jim je jako na hasek, kajti tako še imajo vedno časa in prilike, odirati kmete. Kaj pa, ko bi šli nekateri naši narodni okrajni zastopniki k sl. namestniku, mu razložili, kako je s to posojilnico, ter ga prosili, naj ukaže, da oni gospod, ki ima pravila v rokah, in ki tako dolgo odlašá, vendar enkrat stvar dokonča. Vsaj uže mora na prst debel prah na pravih lehžati, če jih niso uže molji pojeli, J. D.

Iz Celja. (Pogreb.) V Celji so 30. p. m. slovesno pokopali gosp. Gustav A. Uhliča, posestnika Rimskih toplic, ki je zarad svoje gostoljubnosti in prijaznosti daleč okrog slovel. Pokojni, ki je nekaj dni čez 50 let živel, bil je uboščekom velik dobrotnik, ti in šolska mladež zgubili so radodarnega podpornika. Nam ni bil nasprotnik. — Naj v miru počiva!

Iz Slovenskih goric. (Dva priporočbe vredna lista.) Čast. o. Frančiškani v Gorici izdajajo list: „Cvetje z vrtov sv. Frančiška.“ Ta list je letos praznično opravljen, da boljše počasti sv. Frančiška za sedemstoletnico njegovih svetih redov. Naj bi naše slovensko ljudstvo ob taki priliki tega velikega dobrotnika človeštva vredno počastilo s tem, da bi se prav v obilnem številu naročilo na ta list, ki ima namen, njegove svete reče priporočevati in njegovo apostolsko delo nadaljevati med Slovenci. Ta list si lahko vsak naroči, kteremu je mari za svete reči (velja za celo leto 70 kr.) Tudi se dobita do zdaj izdana dva letnika 1880 in 1881, vsaki po 70 kr. — Drugi nič manje čislani list je „Gospodarski list“, kterege izdaja e. kr. kmetijska družba v Gorici. Ta list se gorko priporoča vsem branja zmožnim kmetovalcem. On prinaša izvrstne sestavke za poduk gospodarjem. Začel je ta list izhajati v zvezkih vsak mesec enkrat in stane za celo leto 1 gl. 20 kr. Dozdaj izišle številke se še dobivajo za 60 kr. Res mala cena za list, ki toliko koristnega prinaša. Zadnji list (št. 6) je prinesel te-le sestavke: Vinogradarjem, pa tudi vinokupcem. — Vinska letina po svetu. — Kmetijski novičar. — Nov živinozdravnik. — Ali so živali zanesljivi preroki vremena? — Avstrijski shod sadjerejcev. — Občinskim gospodarskim svetom. — Našim živinorejcem. Iz tega lahko vsak sprevidi, koliko dobrega gradiva da prinaša ta list. Goričan.

Iz Rečičkega polja. (Gornje-savinjska posojilnica v Mozirji) imela je 2. t. m. svoj letni občni zbor. Sprejelo se je več predlogov, med njimi predlog, „šolam v Rečici, Nazaretu in Gorici po 10 gl., v Mozirji pa 20 gl. darovati.“ Hvala! — Dalje sprejel se je tudi predlog, izdavalju „Mira“ 20 gl. poslati, da naj 20 iztisov ovega lista bratom, Koroškim Slovencem po svojem mnenju razdeli.“ Živijo! — Najvažnejši predlog, kterega je odbor stavil, je pa bil nasvet, za znižanje obresti od oddanih posojil.“ A žalibog, ta splošni nasvet ni bil sprejet, kajti predlog nekoga uda, naj se obresti za oddana posojila na 10% samo udom (kterih je samo kacic 30), zniža, se je z veliko večino sprejel, akoravno so se gosp. A. G., A. T. in J. T. krepko za nasvet potegovali, „naj se obresti tudi neudom znižajo“, kazajoč na rezervni fond, kateri je v teku 7letnega delovanja posojilnice na zelo visoko svoto 13.449 gold. 93 kr. narastel. — V imenu ljudstva izrekam ovim trem gosp. udom, ki so se za splošno znižanje 12% nih obresti zraven vpisnine 2% krepko potegovali, najtoplejše zahvalo! — Narodnjaki, udi posojilnice! spomnite se ubogega slovenskega ljudstva, pomagajte mu s tem, da mu proti nizkim obrestim denar posojujete, ker ako je ljudstvo materijalno uničeno, uničeno je tudi za narodnost! Narodnjak.

Iz št. Jakobske fare v Rožu na Koroškem. G. Valentinič Vam piše, da moje poročilo o pogrebu učitelja g. Wuzelle v 51. številu „Slovenskega Gospodarja“ minolega leta ni resnično, ter da on ni zaukazal učiteljem nemške nagrobnice. Vi pa me prosite pojasnila. Tukaj ga imate! Stal sem pri pogrebu blizu učiteljev — pevcev, in dobro sem videl, da je g. Valentinič potegnil iz svojega žepa notne liste, ter jih razdelil med učitelje. Videl sem dalje, da je g. Valentinič vodil nagrobno nemško petje in po končanej nagrobni listi zopet pobral in spravil, kar svedoči, da so le ti listi morali biti njegova last. Rad bi se bil tudi prepričal, je-li na notnih listih tudi slovenska beseda podložena, pa mi zaradi gnječe ni bilo mogoče prav do pevcev priti. Poizvedel pa sem pozneje, da je na omenjenih listih bila samo nemška beseda podložena, toraj je bilo uže s tem slovensko petje čisto izključeno. Ali je kateri izmed učiteljev oporekal nemškemu petju, nam ni znano, toraj kaj takega trditi ne moremo. Ako pa promislimo, kdo da je g. Valentinič, moremo sklepati, da mu učitelji oporekati niso mogli — niso smeli. Mi smo in bodemo tega mnenja, da je bil ta zaukaz — „ein stiller Befehl“, rekel bi Nемец — toliko časa, dokler nam g. Valentinič ne dokaže: 1. da on ni vodil nagrobne petja, 2. da on ni razdelil pevskih listov in 3. da ni bila na letih listih samo nemška beseda podložena. Čudno pa se nam dozdeva le-to opravičevanje g. Valentiniča. Kakošen namen neki ima? Morda hoče g.

V. približati se narodnej našej stranki, katerej je nekdanj pripadal, a jo pozneje zapustil, ter pobegnul v tabor „nemških liberalcev“, „fakcijskih protivnikov“ sedanje vlade, katere so naš presvitli cesar pred kratkim tako trdno obsodili. Ako g. Valentinič kaj takega namerava, mu odločno povemo, da naj le ostane pri svojih Nemcih, narodna naša stranka ne mara zanj, ona potrebuje le trdnih narodnih mož, a ne kukavice. Toliko v pojasnjenje!

Iz Pišec. (Iz občinskega odbora) je pred nekaj tedni odbornik I. volilnega razreda izstopil, ter na njegovo mesto Anton Teodorovič, posestnik v Palovasi, vstopil. Temu nasproti je Franc Škof, posestnik tudi v Palovasi, ki pa je drugi namestnik in drugega volilnega razreda, vložil dvakrat na slavno c. k. okrajno glavarstvo v Brežicah pritožbo, da bi on imel izstopivšega nadomestiti. Glavarstvo pa dá občini nalog, Francu Škofu naznaniti, da zgoraj imenovani A. T. je po pravilnem potu izstopivšega nadomestil. Ker je pa g. Škof res prebrisana glava, v nemški pisavi in v vsaki zadevi izurjen, izjavimo, da ga, ker se tako silno za odbornikovo službo poganja, ako bi ga kje pri kakem občinskem odboru potrebovali, radi odstopimo. Morebiti se še izuri ali „sprakticira“ in utegne pri nas še kaj več postati. Tudi bi se dalo povedati, kako se je izvrstno obnašal pri volitvi občinskega odbora proti našim čestitim duhovnikom! Pišecan.

Iz Središča. V torek 24. p. m. zvečer ukradli so cigani Obrisškemu posestniku in krčmarju Rakušu 3 lepe konje, vredne kakih 700 gl. Konji še niso bili krme, ki se jim je za večer položila v jasli, tako imenovanega „obroka“ povžili. Iz tega se vidi, da so tatinski cigani že precej rano zvečer odgnali konje. Na dveh krajih so podrli plot, da so od zaja prišli na cesto. Več dni so se drževali uže v Trnovcih unkray štajarsko-magjarske meje. Pretekli teden je več precej gosposko oblečenih ciganov prišlo v neko tukajšnjo hišo, ter so tam brez vsega straha in sramežljivosti pripovedovali o svojem tatinskem delovanju. Pravili so, da na hrvatskih in magjarskih sejnih večkrat po več sto goldinarjev nakradejo, da pa na Štajerskem moški le do Mure pri Radgoni po sejnih hodijo, ker dalje gori jim bečki in grački tatovi delo in zaslužek kvarijo, ki ljudem žepe režejo in denarje jemljejo, „tega pa mi ne delamo“, je rekel star cigan. Svoje žene pa ciganice, celo po naši šegi preoblečene, na sejme okolo Celja pošiljajo, med Nemece pa ne, ker jih tam hitro spoznajo in zaprejo. Tako so tedaj cigani sami pripovedovali. Namen teh vrstic je, župane in poprek vse občinstvo opozoriti, da na sejnih pazijo na vsakega sumljivega človeka, zlasti na ženske, ter po žandarje pošljejo in hitro zapró. Cigan živi le od tatvine.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kri teče sedaj v Hercegovini, vstaja se ne dá kmalu potlačiti. Okolo Foče sta oberst Hotze in Obadič imela boj s številnimi vstaši cele 4 dni, od 1.—4. februarja; palo je zopet več vojakov. Vstaši so hoteli Fočo vzeti, Brod, Humič in Bastače, pa se jim ni posrečilo. Noveja poročila govorijo o bojih pri Koritu in Konjici; tukaj je baje 400 vstašev vjetih, v Sarajevu in Banjaluki so zasledili zaroto mohamedancev; FML. Jovanovič mudi se v Mostaru. — Iz Gališkega poročajo, da je policija ngrabila 20 rusinskih narodnjakov, češ, da z Rusi držijo in zoper cesarstvo veleizdajske zarote kujejo; med zaprtimi je tudi dvorni svetovalec Dobranski, njegova hčer, več duhovnikov, urednikov in učiteljev. — Delegacije so, dovolivši 8 milijonov za potlačenje vstašev, zopet se razšle. — V državnem zboru obravnavajo novi davek na petrolej in kmalu tudi proračun za l. 1882; v gosposki zbornici pride dnes postava o češkem vseučilišču na dnevni red. — Liberalci in lahoni v Trstu so pri dopolnilnih volitvah propali; izvoljena sta 2 federalista in konservativca: Burgstaller in Vučetič. — V Pragi bilo je več socialistov v zapor obsojenih. — V Kronstadtu v Erdeljskem so zasledili pri tamošnjih Rumunih več zabojev polnih skritega orožja. — Magjari se bojijo Slovanov in toraj je minister Tisza prav politično modro v delegacijah djal, da ne sovraži nobenega slovanskega rodu. No, Slovani mu tega ne bodo lahko verovali. Saj vidijo, kako so Srbi dobili po sili patrijarha, katerega nihče ne trpi. Tem bolje čudno je, kako je se mogel hrvatski poslanec Miškatovič Tiszaju zahvaljevati zato, da slednji pravi, kako Slovanov ne sovraži. — Železnico od Siska do Kostanjevice kmalu odpró, železnica šteje 6 štacij. — V Polo pride velikanska kanona, ki bode 6 metrov dolga in 28.500 kilo težka, ter metala kroglje, za katere bo 4 cente smodnika treba. — Cesarica se je odpeljala v Angleško na lov.

Vnanje države. V pruskem deželnem zboru prizadevajo si katoliški poslanci odpraviti sv. Cerkvi sovražne in krivične postave. Mogoče je, da se jim posreči. Slišati tudi je, da izpraznjeni škofijski sedeži zadobijo kmalu svojih pastirjev. K papežu je pruski kralj poslal posebnega poslanika, kar velja kot dobro znamenje. — Ruski general Skobeljev je z večimi oficirji obhajal obletnico na zmago pri Turkmenski trdnjavi Geogtepe in povdarjal vzajemnost vseh Slovanov, ter da ima Rusija nalog, vsem Slovanom pomagati, tudi je omenil hercegovskih vstašev, katere je brate imenoval in rekel, da se ob Jadranskem morji borijo za svobodo in vero. Te besede so naredile velikanski hrup skoro po celem svetu. Nekateri magjarski in nemški časnikarji pišejo, da to pomeni vojsko zoper Avstrijo in Nemčijo.

Toda ruska vlada ne misli na takšno strašansko vojsko in je avstrijskej vladi izrekla svoje obžalovanje, ter da je ruski general le svoje osebno mnenje izjavil. — Rumuni dobili so deloma novo ministerstvo, ki je Avstriji še menje prijazno, nego prejšnje. — Grki in Turki so se zastran meje na mirnem porazumeli. — Srbi so vsled vstaje v Hercegovini silno razburjeni, še bolje pa Črnogoreci; radi bi šli vstašem na pomoč, a kneza ne pustita; nek Črnogorec je baje radi tega svojega kneza hotel ustreliti, pa ga ni zadel. — Italijanski rovarji podpirajo vstaše in Garibaldijev sin Menotti nabira prostovoljcev. Papež so se z ruskim carjem toliko porazumeli, da smejo izgnani poljski škofje priti domov; večjidel pa dobijo škofije novih pastirjev. — Francozi in Angleži so hoteli skupaj napasti in vzeti Egipt, sedaj so si pa premislili, videč, da bi se skregali z Bismarkom, Rusi, Avstrijci, Italijani in še s Turkom. Egipčani pa hodijo svojo pot in so postavili nove ministre in sklicali deželni zbor. Od tujecev nečejo biti dalje odvisni.

Za poduk in kratek čas.

Iz Sarajeva v Tarčin.

I. Odloživši natančnejši spis zanimivejših dogodkov na kuli Čengičevi in v njeni okolici za primernejše vreme, hočem takoj pričeti z opisom potovanja iz Sarajeva čez Konjico, Jablanico, Mostar, Metkovič, Dobrovnik, v Reko, Trst in Ljubljeno domačijo. Morebiti bodo te črtice ravno sedaj dragomilim čitateljem „Slov. Gosp.“ prav dobro došle in ugajale.

Dne 14. januarija 1879 poslala je Sarajevska general-komanda za mene prav veselo poročilo poveljniku 15. poljske bolnišnice, rekoč, da sem v neaktivno stanje prestavljen. Matične in druge knjige moram rezervnemu duhovniku g. Franju Premruju, oskrbniku in dušnemu pastirju 36. bolnišnice izročiti, kateri gospod bode opravljal pastirsko službo po rimo-katoliškem obredu v lazaretu; med tem ko ima opravila grško-katoliške vere rezervni kaplan g. Porfir Pawlusiewicz prevzeti. Vstled tega veselega, od generala Veisej-a podpisanega odloka oskrbel sem si nagloma vse, kar treba, da odpotujem v kratkem in brzo. Dne 17. januarija na praznik sv. opata Antonija izročim vso opravo in pripravo špitalske kapele g. Premruju, roj. Krajncu in frančiškanku v Karlovci; poprosim za potni list ali maršruto in dva konja do Konjice. Ko vse te sitne pote dovršim, obiščem znance in prijatelje v Sarajevu, da se od njih morda za vselej poslovim. Z Bogom! zakličem katoliškemu župniku fra Jakobu Marič-u, jegovima ljubeznjivima pomočnikoma fra Luki in fra Pavlu, skrbni, dobrostrčni župnikovi materi; zatem bosanskemu pesniku, velečastitemu očetu Grgi Martić-u, pri katerem sem ravnokar našel iz Beča došlega

Zeniškega župnika, gostoljubnega Fra Duiča, kojega vrlega in milega očeta frančiškana pred svojim slovesom iz Bosne videti bilo mi je jako ljubo in drago. Bratski in prijateljski smo se pozdravili na „sretan put in sretno zdravje“. Zabil tudi nisem slednjokrat obiskati v Latinluku dobrosrčne matere Angjele Baljič ter drugih ljubih mi prijateljev v Sarajevu in po Sarajevskem polji.

Na prelepi god sv. Neže prijahala je ob 8. uri zjutra iz Sarajeva do naše bolenišnice prva eskadrona konjenikov, s katero je bilo meni odločeno v Konjico potovati. Nje poveljnik g. stotnik Jurg takoj ukaže, da se mi dva konjiča priženeta, eden za nošo potne robe, drugi za jahanje do prve postaje — do Tarčina. Rečeš, kar hočeš, pa storilo se mi je milo pri sreči, ko se jamem poslavljati od gospodov, ki so delili z menoj okoli 8 mesecev vse nadloge in težave. Sanitetni vojaki, boleniki in ranjeniki stali so pri oknih na piketi, ko rečem srečno! celemu sanitetnemu oddelku, ki mi ne bode tako lahko zginil iz radostnega spomina.

Jahaje po krasnem Sarajevskem polji proti selu Blažuj metal sem še zvedavo svoje oči nazaj na Sarajevo, to skrivnostno bosansko Meko, v Dolac, kder so mi ostali milosrčni, nepokvarjeni krščanski Bošnjaki, na Srakino selo, kder sem se o svojem času veselil z veselimi in žalostil z žalostnimi, na Stup, kder sem prvokrat gledal in občudoval v društvu sarajevskega župnika bosanske svatove, na prijazno Ilidžo, o kojih žvepljenih toplicah sem se zdravo skopal in na tamošnjem srb-skem pokopališču našel novo gomilo nesrečnega mladeniča Bista, ki je bil neki lep ko žarko solnce, raven ko smreka na Igumanu in krepek ko Buvovačko železo, kateri pa je bil kratko pred dohodom avstrijske vojske od turčinov zavratno vmorjen; na dalje sem se oziral otožno na Vrhbosno, na ta za bosansko cerkveno zgodovino toli pomemljivi kraj; na Vrelo Bosne, kder izvira izpod lesovitiga Igumana hladna Bosna, ktere tek sem zamogel opazovati od zibelje do groba pri Brodu v Savo; na Blažuj, kder sem pri dohodu v Sarajevo prešpaval grenko in sladko noč v razdrapani koči, katera se mi je pa danes pri odhodu lepa in veselo-mična dozdevala. Še enkratni in poslednji pogled tje doli po dični in divni dolini Sarajevski in hribi Blažujski so mi zakrili čarobno panoramo, katere se ti oko težko nasiti. Ne daleč od Blažuja pri vasici Dragi krenili smo raz ceste Brod-Sarajevske na levo stran po stezi Blažuj-Konjica-Mostar-Metkovič. S prva bila je pot še koj lepa in gladka; vsaj so jo skrbno nasipavali in nadelovali vojaki prvega Franc-Jozefovega in drugega princ Rudolfovega genie-polka. Na posameznih krajih pak je bila neizrečeno grda, blatna, zvožena z debelimi in oglastimi kamni nastlana, da so konji le s trudom in nevoljo preko tega ostrega pečevja štropotali. Tu in tam pa je bila tako ledena in polzka, da so ubogi konjički kakor

hruške z dreves kapali na zmrznena tla. Vzdignili so vranca in že je pal belec; a ko se je ta srečno na noge skobacal, zvrnil se je za cesto suhomedli čogat, da je moral dalnje potovanje ostaviti in zapuščen v samoti boljega vremena čakati. Razun vasice Malotine nismo zadeli na obilo hiš in bajtic. Semtrtje podaja edna kočja celemu okraju ime in še sosednemu griču, studencu in memo tekoči rečici. V selu Gradci zalagali so žilavi Bošnjaki nenasičljivim zobom jeklene žage borovo in gabrovo hrano. To je bila prva žaga, ki me je srečala na potovanji po Bosni. Ura, katero je velemodri Božji umetnik tje gor na firmament obesil, da bi vsak iz vsakega kota na-njo pogledati mogel, kazala je proti poludnevu, ko prikrešemo do hana ali gostilnice Hadžiči, kder je prodajala uboga krščanska družina vodeno kavo, slabo pečen kruh in še slabše žganje. Tukaj je stala visoka kopica smrekovih in hrastovih desek, katere so morali vojaki praznim konjem naložiti, da je ponesó v Tarčin za stavljenje toli potrebnih barak ali lesenih bajt. (Dalje prih.)

Smešnica 6. Kmetica je šla financerju pravit, da bo tropine žgala. Financer jo vpraša, koliko? Ona mu odgovori: En polovnjak na karto, enega pa bomo „švercali“, pa tega nikomur drugemu ne povem kakor samo Vam gospod! ker se na Vas zanesem, da ne bode te nikomur povedali.

Razne stvari.

(Svitli cesar) so štajerskemu učiteljskemu zavodu v podpiranje učiteljskih sirot in udov darovali 100 fl.

(Novo železniško stacijo) odpre južna železnica v Grobelnem med Ponikvo in sv. Jurijem.

(Pogovor zaradi železnice) iz Spod. Drauberga v Celje vrši se v Šoštanji dne 12. febr. t. l.

(Preveč kaznencev) imajo v Celji, inam poslali so jih 80.

(Zastonj v loterijo stavil) je star mož blizu Arveža številke 29, 37, 39 v Gradec celih 32 let. Nikoli ni dobil.

(Blizu Ivnika) je 18letna deklica pri peči zaspala, obleka se vne, deklica beži na zrak in začne v plamenu goreti. Mučna smrt jej je gotova.

(Oderuha) prav grdobnega so v Mariboru zaprili, na Dunaji pa je bil oderuh plem. Streinsberg v hiši s sekuro ubit z njegovo deklo vred. Mož je pobiral 12% na mesec in še več. Morivca še ne poznajo.

(V Tinskem na Koroškem) zgodila je se izredna nesreča. Tamošnji kaplan č. g. Amschl doma iz Cmureka in nekdanji frančiškan o. Josafat, šel je v naglej jezi z revolverjem nad fante, ki so ga s ponočnim kričanjem pod oknom žalili, in za bežečimi streljal ne vedoč ali je koga zadel ali ne. Toda še tisto noč mu naznanijo, da je 20letnega fanta Bedenikovega usmrtil, ki je za nekim grmom skrit tičal.

(Pogorel) je želarski posestnik Balaž Razlag v Kokoričih ljutomerskega okraja.

(Iz Mozirja) se nam piše, da je hišna, Barba Rančigaj, hotela zastrupiti svojega gospodarja, G. Krašovca, in mu v kavo vrgla mišnice. Ta se ne razstopi in mož najde strup še o pravem času. Žensko so zaprli.

(Obsodili v Celji) so porotniki 26letnega fanta L. Piblarjevega v Rogoznici, ker je v Jirsoveih posestnika Mat. Kolariča tako pretepel, da je ta umrl. Zločinec dobil je 3 leta težke ječe. Jednako obsojen je 55letni Gregor Ulbi v Malečniku, ker je viničarju Žizku v Melji užgal kopico sena.

(Cigani) so pri Majcenovih v Slomu ptujskega okraja vlomili in veliko pokradli.

(V Samušanih niže Ptuja) so fantje J. Geč, S. Šiljak, Ig. Šujen, Fr. Šešerko, Jož. in F. Meško železniškemu mostu dile vzdignoli in na kolomaje položili; sedaj so ti ničvredneži zaprti. Leško bi se bila grozna nesreča pripetila.

(Ljubljanski Zvon) objavlja v 2. številki znamenje, malo življenje, Pisma iz Zagreba, Slike iz gorenjskih planin, Prvi sneg, Jedinstvo slovenskih dežel, Lutski ljudje, Nazaj, Zemeljski potresi, Priloge k Preširnovemu živatopisu, Die Slovenen, Slovenske muzikalije, Slov. glasnik.

(Mariborska posojilnica) je dovoljena in prične svoje delovanje dne 14. februarja t. l. Denarje izposuje po 7%.

(Ptujski mestni zastop) prav za prav nemčurski kokotje v njem sprožili so prošnjo do gosposke zbornice, naj zavrže od vlade nasvetovano polajšanje šolskih bremen. Meščani lahko tako trobijo, ker njihovim šolam kmetski ljudje mnogo doplačujejo.

(Šolske novosti.) V Topolšicah pri Šoštanju dobijo novo 1razredno šolo, ona v Vuhredu se spremeni v 2razredno, v Kamci in pri sv. Vrbanu pri Ptuj v 3razredno; gosp. Franc Zagoričnik je imenovan za učitelja pri sv. Janži na Peči.

(Zavoljo osepnice) so zaprli šolo pri sv. Marjeti na Pesnici.

(Židovska igralka) Sarah Bernhardt je parkrat v Gradcu v gledališči igrala, pa zaslužila 11.200 gl. Lep zaslužek.

(Po zimi otavo kosijo) v Komarniku pri sv. Lenartu v Slov. goricah, ker je prej niso mogli.

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Preč. g. kanonik Lovro Herg je imenovan za ravnatelja v duhovščini, č. g. Fr. Klobasa, župnik pri sv. Antonu v Slov. goricah, za duhov. svetovalec.

(Dražbe) 15. febr. Ana Žohar 160 fl. Jožef Eller 2174 fl. Franc Kotnik 3154 fl. Neža Gregl 1650 fl. Jakob Vrečar 610 fl. Helena Lužar 1985 fl. Andrej Korošec 1046 fl. vsi pri sodniji v Celji, Blaž Kežpert v Ptuj 1243 fl. 17. febr. Treza Levičnik v Pobrežji 1110 fl. Jož. Spilar v Anovci 2850 fl. 20. febr. Jakob Šumak v gornji Radgoni, Jožef Laknar v Šusemu 903 fl.

Loterijne številke:

V Trstu 4. februarja 1882: 31, 12, 49, 47, 86.
V Linci " " 73, 23, 80, 62, 43.
Prihodnje srečkanje: 18. februarja 1882.

Zahvala!

Podpisana zahvaljuje se presrečno prijateljem in znancem posebno tudi gg. uradnikom, laškim ognjegasilcem, ter rimsko-topliškim logarjem in lovcem za izrečeno sočutje pri bolezni in po smrti, ter za mnogobrojno udeleževanje in podeljenje mnogoštevilnih krasnih vencev pri pogrebu svojega predraga soproga gospoda

Gustava A. Uhlich-a,
posestnika Rimskih toplic.

Lujza Uhlich, roj. **Portmar.**

V Rimskih toplicah 1. febr. 1882.

Učiteljska služba

na enorazredni šoli na Polji (Felddorf) okraj Kozje s plačo II. razreda in s prostim stanovanjem je prazna. Prosilci slovenskega in nemškega jezika zmožni naj položijo svoje prošnje do 20. svečana.

Krajni šolski svet na Polji (Felddorf).
Pošta: **Podčetrtak** (Windisch-Landsberg).

1—2 Vinograd na prodaj.

Dne 23. febr. ob 10. uri se bode ranjega č. g. župnika A. Klemenčiča lep, dobro obdelani ter rodovitni vinograd v srednjem Partinu pri sv. Juriji na Goričkem po javni dražbi prodajal. Meri 1½ orala in ima lep zidan bram in prešo. Cena mu je 2100 fl. Več se izve pri č. kr. okrajni sodniji pri sv. Lenartu, g. Dr. Radaji v Mariboru in č. g. Jakobu Cafu, kapelanu pri sv. Magdaleni.

3—3 Učenca,

ki slovenski in nemški govori in dobra šolska spričevala ima, vzame takoj v svojo štacuno mešanega blaga

Mat. Zemljič,

trgovec v Ljutomeru (Luttenberg).

3—3 Mešnik

v stalnem pokoji, želi pod lahkimi pogoji prevzeti opravljanje božje službe, najrajši pri kaki podružnici. — Več se izve pri opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Hiša na prodaj.

Dne 15. februarja ob 11. uri opoldne se bode hiša rajnega vpokojenega č. g. župnika Antona Klemenčiča v Mühlgasse št. 48 v Mariboru po javni dražbi prodajala. Cena ji je 2200 fl. Več se izve pri g. c. k. notarji Dr. Radaji in pri sv. Magdalenskem kaplanu Jakobu Cafu.

2-2

Priporočba nove knjige.

Knjigotržec g. **W. Blanke** v **Ptuju** (Pettau) je novo, predelano izdajo knjige

Marija žalostna mati

založil. Knjiga zapozna pobožnosti in premišjevanja na čast Materi božje 7 žalostij ter sodi posebno za bližnji postni čas, ko bratovščina Marije 7 žalosti opravlja svoje pobožnosti.

Velja nevezana **25** kr., vezana **50** kr., okusno vezana v usnji **90** kr.

3-3

1-2

Naznanilo.

Samo 5 minut od Petrovč za komisijsko cesto, katera v Liboje in Griže pelja, poleg Kaseškega mosta blizu Celja, je lepa nova zidana hiša s tremi sobami in dvema podzemeljskima kletima in enim oralom dobro obdelane zemlje in s pravico za krčmo, na prodaj. Pripravna je tudi za č. gosp. duhovnike v pokoji, ker je blizu cerkve Matere božje v Petrovčah.

Natančneje se izve pri lastniku tam, ali pa pri gosp. Jožef-u Cilenšek, čevljarji v Celji, v šolski ulici hiš. št. 131.

Janez Hauser,

lastnik in prodajalec.

Lepo posestvo

se prostovoljno proda tik ceste v Ribenci št. 30. Hiša je lepo zidana in z opeko krita, ima 3 sobe, kuhinjo v nadstropji 2 sobi, 2 obokani kleti, lepa 2 gospodarska poslopja, velik vrt, sadunosnik, 8 oralov polja, 10 oralov travnika in paše, 21 oralov gozda, vkup 39 oralov 220⁰, eno kočo, ktera 40 fl. dohodka na leto vrže, lastni 2 žagi, zidan mlin na dva tečaja vse v dobrem stanu, ne cenim veliko in dam, kdor kupi, pogoje v obrokih za plačati. Hiša je primerna za č. g. duhovnike penzioniste, in za gospode trgovce vsakega podjetja. Več pové lastnik

Jakob Kellner,

pri sv. Lovrenci v Puščavi;

pošta: St. Lorenzen a. d. Kärntner-Bahn.

2-3

Dunajsko zavarovalno društvo na Dunaji.

Poroštvenska zaloga:

goldinarjev 4,500.000 av. velj.

„Dunajsko zavarovalno društvo“ zavaruje
zastonj v prvem leti,

če kdo **na 6 let** da zavarovati:

hiše, gospodarska poslopja; pri takšnih zavarovanjih prične vplačanje še le v 2. leti in se završuje potem v 5letnih rokih.

Generalni zastopnik v Gradci

G. MICORI

na Jakominijevem trgu št. 11.

12-12